

Nr 76.

Af herr **Lindblad, Ernst**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af vissa områden från förra löjtnantsbostället Åkra nr 1 och 2 jämte Hvalsta nr 4, en utgård, i Södermanlands län.

Med anledning af Kungl. Maj:ts proposition, nr 12, som föreslår försäljning af 5 särskilda lägenheter från kronoägendomen Åkra i Bettna socken i enlighet med kungl. kungörelsen den 31 december 1909, nödgas jag med den kännedom jag äger om förhållandena på platsen att påyrka försäljningen af 4 af dessa områden enligt nädiga brevet den 29 maj 1874.

Kungl. brevet till domänstyrelsen den 31 december 1909 stadgar, att där förslag till dylik upplåtelse grundar sig på uppskattningsför rättning, som redan före nämnda tid vidtagits, det skall ankomma på Kungl. Maj:t, »om och i hvad mån hittills gällande bestämmelser skola vid den upplåtelse tillämpas». Kungl. Maj:t har alltså haft full frihet att tillämpa vare sig 1874 eller 1896 års författning å nu ifrågasatta upplåtelsena. Då såväl domänintendenten som Konungens befallningshafvande i länet samt slutligen domänstyrelsen i svar å nädigt bref den 19 maj 1911 angående ytterligare uppdelning af ett i ursprungliga uppskattningsinstrumentet föreslaget, ostyckadt egnehemsområde vidblifvit eller öfvergått till att tillstyrka den äldre författningens tillämpning, så synes det hafva varit lyckligare för försäljningen, om Kungl. Maj:t velat omfatta samma mening.

Uppskattningen hölls 1909 och måste då gifvetvis grunda sig på då gällande bestämmelser af 1874 och 1896; hade 1909 års bref då varit känt och än mera, om någon erfarenhet om detsammes verkningar förelegat, så hade troligen blott en enda lägenhet, nämligen en redan

bebyggd, blifvit föreslagen till försäljning. Det har nämligen visat sig i Sörmland synnerligen svårt att placera obebyggda lägenheter med den år 1909 införda förpliktelsen att på 5:e året hafva lägenheten bebyggd vid äfventyr eljest att köpeskillingen höjes med 20 procent, hvilken förbindelse intecknas i lägenheten.

Att jag icke är ensam om den uppfattningen framgår af tvänne skrivelser från domänstyrelsen till Kungl. Maj:t i december i fjor, båda gällande tvänne föreslagna försäljningar från kaptensbostället Wånga i Björnlunda socken.

Tre olika utbud hade skett och först vid sista tillfället afgafs anbud motsvarande uppskattningssumman men *med uttryckligt vilkor att slippa byggnadstvånget*. Den ena lägenheten hade skog uppskattad till 4,300 kronor och marken till 1,600 kronor. Domänstyrelsen skref bland annat: — — »Med afseende härå och då, enligt hvad domänintendenten framhållit, berörda vilkor om byggnadsskyldighet hindrar lägenhetens upplåtande på sätt som stadgats och således fortsatta försök därmed torde blifva utan önskad resultat, synes det styrelsen jämväl med hänsyn till svårigheten att inom Sörmland erhålla så kvalificerade köpare till obebyggda lägenheter, som 1909 års grunder afse, lämpligt att frångå föreskriften om lägenhetens upplåtande enligt sagda grunder och i stället tillgripa auktionsförfarandet. Äfven för sådant fall kan visserligen någon tids skötsel för kronans räkning af lägenheten blifva nödvändig, däraf ringa afkomst vinnes, men utsikt att få högre köpeskillning är måhända ej utesluten, då spekulantkretsen kommer att vidgas. Det kan ock i frågasättas, huruvida ej lägenhetens saluvärde, hvilket sattes utan hänsyn till 1909 års då ännu ej fastställda grunder, bort något sänkas, då dessa skulle tillämpas vid försäljningen — —». Denna lägenhet är nu utarrenderad på 5 år mot 50 kronor årligt arrende.

Den andra lägenheten var uppskattad till 4,600 kronor. Köparen bjöd uppskattningsbeloppet *jämväl med villkor att ej bygga*. Domänstyrelsen tillstyrkte försäljningen och skref bland annat. — — »Såsom ytterligare skäl härför vore att framhålla, att obebyggda jordområden hade visat sig mycket svårsålda i Sörmland — —».

Kungl. Maj:t antog anbudet och befriade köparen från byggnadsklausulen.

Vid försäljning af lägenheter från Åkra låter det tänka sig såsom mycket sannolikt att dessa områden hvart och ett på mindre än 1 har åker, några blott på helt få ar, kunna blifva begärliga för några i närheten boende spekulanter, t. ex. banvakter, som kunna uppodla och

bruka områdena på lediga stunder, för att en gång pensionerade få använda dem till boplatser. Vidare kan möjligen den spekulanten, som har rätt att tillösa sig den med A betecknade, redan bebyggda lägenheten, vilja tillköpa någon af delarne B och C för utvidgning af sitt måhända väl knappa område. Samtliga dessa möjligheter till försäljning förloras helt visst, om lägenheterna måste säljas med ovillkorlig skyldighet att bebyggas inom 5 år. Får man däremot inrätta sig efter råd och lägenhet så, som framtida utvägar kunna göra det möjligt, då blir det nog förr eller senare egna hem, men själfva tvånget att bygga eller eventuellt stadgadt äfventyr, om villkoret ej uppfylles, måste afskräcka från spekulation.

Läget till järnvägsstationen är ej så nära, att man kan tro, att tomterna i alla fall skola gå åt. Köpeskillingens belopp — från 100 upp till 450 kronor för olika lotter — är ej så stort, att köparen kan få några bättre och billigare köpevillkor enligt 1909 års grunder. Skola lägenheterna betraktas såsom jordbrukslägenheter, så vill han helt visst finna betalningsvillkoren väl så omständliga.

Då jag är lifigt öfvertygad därom, att försäljningen kommer att underlättas om 1874 års bref får läggas till grundval, men att den så godt som omöjliggöres enligt 1909 års grunder och att egna hem kunna uppstå lika lätt härstädes på förra sättet som enligt det senare, så tillåter jag mig hemställa,

att Riksdagen behagade besluta, att vid försäljning af lägenheterna, betecknade med litt. B, C, E och G från kronoegendomen Åkra i Bettna socken, Södermanlands län, 1874 års kungl. bref skall läggas till grund för försäljningen.

Stockholm den 26 januari 1912.

Ernst Lindblad.